

Kieli- ja kulttuuritietoisuus valmistavassa opetuksessa

Irina Karvonen

Kohti kieli- ja kulttuuritietoista opetusta –
välitehtävä 7.4.2023

Mitä kielitietoisuus on?

- Kielet ja kielitaito ovat erottamaton osa koulua: kielet toimivat oppimisen kohteena ja välineenä, mutta myös todellisuuden jäsentäjinä – ilman kieltä ei olisi koulua (Lier, 2004)
- Kielitaito koostuu osataidoista: lukeminen, kirjoittaminen, puhuminen, kuullun ymmärtäminen
- Kielitaito – yhteisöllinen taito. Kokonaisvaltaisessa kielikäsitelmissä korostuvat dialogisuus, funktionalisuus sekä yhteisöön sosiaalistuminen (Salo, 2009)

Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

- Tavoitteena on luoda toimintakulttuuria, joka edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestäväää elämäntapaa (Pops, 2014, 26)
- Erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja ovat vuorovaikutuksessa keskenään (Pops, 2014, 28)
- Kielitietoisessa koulussa jokainen aikuinen on kielellinen malli ja myös opettamansa oppiaineen kielen opettaja (Pops, 2014, 28)

Millaiset käytännöt tukevat kielellisen tuen toteutumista luokassa?

- Strukturointi, ennakointi, monipuolisuus, oikein mitoitettut toiminnat, rutiinit, selkeä puheilmaisu, toistot, kuvalliset tukimuodot, huoltajien kännykkään /vanhempien whatsapp-ryhmään lähetettävät viestit kotitehtävistä ja mitä koulussa tapahtuu, ääniviestit, monistekansio
- Tekstin määrä ja rakenteet pitää huolellisesti suunnitella (kuvat, otsikot, väliotsikot ja tavutus tukevat kielenoppijoita)

Tavoitteet

- Edistää suomen kielen taitoa, tasapainoista kehitystä, kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan, antaa valmiuksia perusopetusta varten, taito- ja taideaineiden integrointia, sanavaraston kasvattaminen, luokassa on turvallinen ja positiivinen ilmapiiri, integrointi-tuntien lisääminen kielitaidon karttuessa, tarvittava tuki, vieraan kielen opetus, luoda ja kehittää yhteistä toimintakulttuuria, monipuoliset oppimisympäristöt, oppilaiden suojeleminen kiusaamiselta, opettaja kuuntelee ja kunnioittaa.

Esimerkkejä oppituntien materiaaleista



- Kuvaamataidon tunti yläasteella
- Värien opettelu
- Päävärit
- Välivärit
- Vastavärit

Tunnin tavoite: oppia värit sekoittamalla ja kokeilemalla

Pukeutuminen



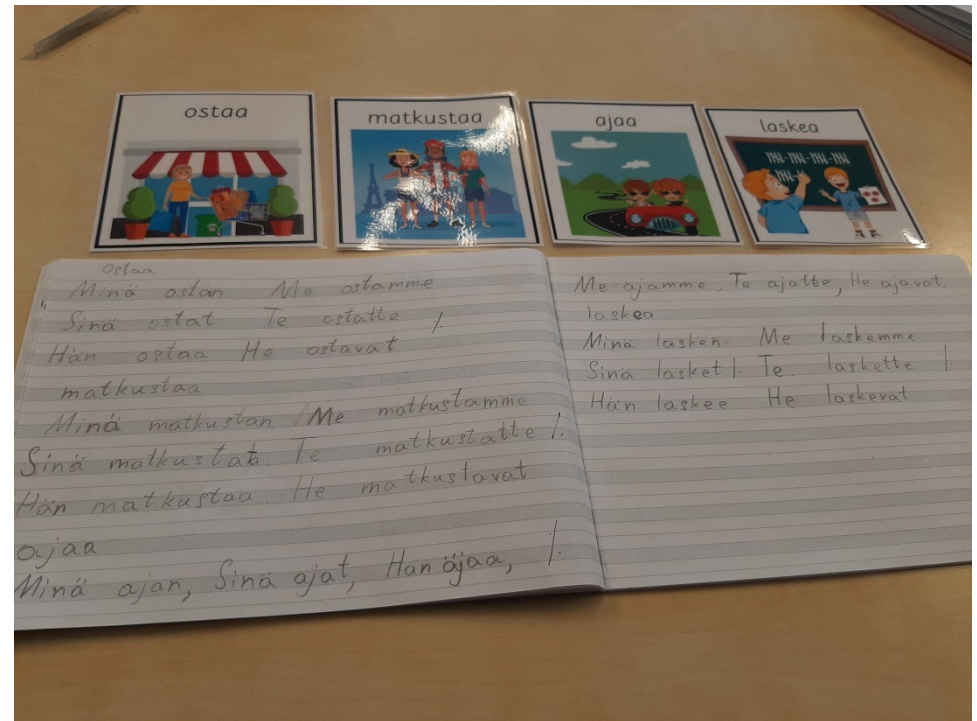
Toteutus

- Materiaalin tuottaminen (esim. kuvamoniste)
- Sanamonisteen läpikäyminen yhdessä oppilaiden kanssa
- Sanarakenteiden tutkiminen (tavut, yhdyssanat esim. villapaita)
- Annetun materiaalin opettelu kotona (vanhempien kanssa)
- Kotitehtävän tarkistus suullisesti tai kirjallisesti (esim. sanakokeet)
- Uusien sanojen sijoittaminen lauseisiin (esim. minulla on päällä villapaita)

Verbien taivutus, persoonamuodot

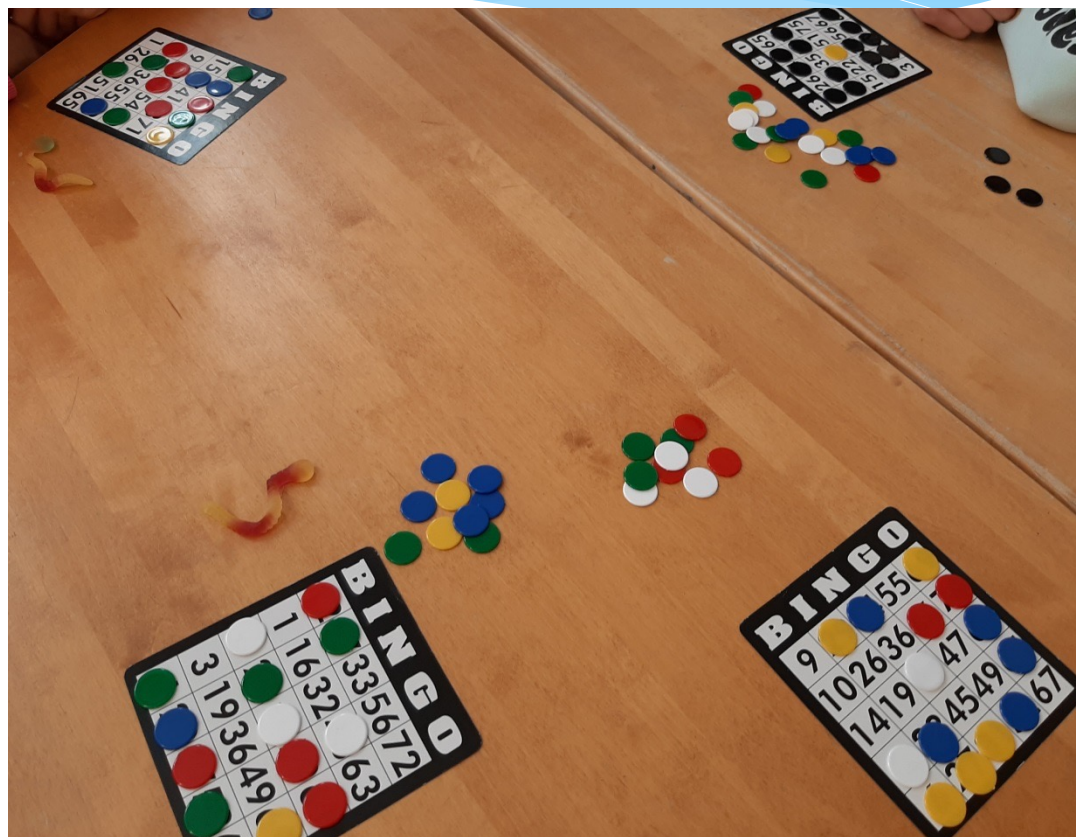
Harjoittelu suullisesti
(kuvakortit)

Vihkotehtävä (kuvakortit)



- Numeroiden opettelu (esim. kielinuppu, apuvälineet)

Perjantaibingo



Kalevalan päivä 28.2

Oppitunnin sisältö:

1. Keskustelua. Mitä tehdään Kalevalan päivänä?
2. Kuka on Elias Lönnrot?
3. Mikä on Kalevalan teema?
4. Kalevalan hahmoja
5. Millä kielellä Kalevala on käännetty?
6. Kuka on Gallen-Kallela?
7. Mikä on kantele?
8. Kuutamotyö tunnin loppuksi



Mitä kulttuuritietoisuus on?

- Kulttuuritietoisuus – ymmärrystä itsestä ja muista
- Ymmärtää, että toisia ovat muokanneet osaksi toisenlaiset kulttuuriset tekijät
- Kahden kulttuurin välissä
- Jos olemme samassa ajassa ja paikassa, meillä on aina jotain yhteistä
- Kulttuurinen vastuullisuus – ketään ei jätetä!
- Jokaisella oppilaalla on mahdollisuus menestyä koulussa sekä olla osa kouluyhteisöä
- Tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus

Tapahtumat/teemat/juhlat valo- luokassa

- Tutustuminen kaivostoimintaan, yleisurheilukisat, metsäretki, Euroopan kielten päivä, halloween, tutustuminen kirjastoon, itsenäisyyspäivä, valo-luokka mukana kaupungin joulunavaus valokulkueessa, suomalainen joulu, oppilaiden läksiäiset ja syntymäpäivät, käynti pizzeriassa, koulun joulujuhla (valo-oppilaat mukana esityksessä), luokan pikkujoulut, ystävänpäivä, penkkarit, hiihtokisat, vierailu naapurikunnan valo-luokassa, tutustuminen nuorisotoimeen, osallistuminen konsertteihin (Tallari, Taidetestaajat), tettiäinen luokassa, seurakunnan pääsiäisvaellus, yökoulu (yhteistyö vanhempien kanssa)

Lähteet

- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. 2014. Opetushallitus.
<https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksenopetussuunnitelmanperusteet2014.pdf>
Luettu 7.4.2023
- Oman kunnan valmistavan opetuksen opetussuunnitelma
- van Lier. 2004. The ecology and semiotics of language learning
- Salo. 2009. Puhe ja kieli